

Ronde Tafel: hoe kanker te slim af zijn?

De resultaten van de eerste klinische studies spreken voor zich: Immunotherapie is de strijd tegen kanker aan het veranderen.

- Het mechanisme van immunotherapie – het immuunsysteem « activeren » zodat het kankercellen aanvalt – bestrijdt melanoom en toont ook veelbelovende resultaten bij andere kankers.
- Dankzij immunotherapie is bij patiënten, met uitgezaaide melanoom, het risico op sterfte door de ziekte nagenoeg nul na 3 jaar.¹
- Het onderzoek naar immunotherapie zette grote stappen vooruit dankzij het werk van enkele Belgische pioniers, waaronder prof. Thierry Boon op het einde van de jaren '80. Vandaag opent deze vernieuwende behandelingsaanpak nieuwe perspectieven in de behandeling tegen kanker en geeft ze nieuwe hoop aan patiënten.
- De drie essentiële pijlers van deze Ronde Tafel: het onderzoek en de Belgische voortrekkersrol versterken, de ondersteuning na kanker verbeteren opdat patiënten kunnen terugkeren naar de arbeidsmarkt en de toegang tot deze revolutionaire therapieën versnellen voor Belgische patiënten

Brussel, 2 juli 2015 – De diagnose van melanoom kreeg ze 14 jaar geleden. 10 jaar later herviel Cécile en werden er uitzaaiingen in heel haar lichaam ontdekt, tot in de hersenen. Er restte haar niet veel tijd meer. Vandaag, na 3 jaar immunotherapie, blijft er nog een kleine zone van ontsteking over. Cécile heeft opnieuw hoop, net zoals haar kinderen. Zo zegt ze zelf: *“Immunotherapie heeft mijn leven gered, zo simpel is het”*. *“Als arts is er geen mooier geschenk dan een patiënte die haar levenslust terugkrijgt na een felle strijd tegen kanker. De nieuwe innovatieve moleculen in het gebied van de immuno-oncologie geven opnieuw hoop,”* voegt haar oncoloog, prof. Bart Neyns van het UZ Brussel, toe.

De aanpak van kankerbehandelingen veranderen: we doden niet wat slecht is, maar activeren wat goed is

Ons immuunsysteem reageert soms niet voldoende en valt daarom kankercellen niet aan. De kankercellen “verstoppen” zich om het immuunsysteem te slim af te zijn. Het doel van het onderzoek –waarin België een belangrijke rol heeft gespeeld- was dan ook om deze mechanismen te begrijpen en een goede immuunrespons te herstellen. Waar chemotherapie zich richt op de tumor om deze te vernietigen, boost immunotherapie het immuunsysteem opdat het zijn oorspronkelijke rol terugvindt en de tumorcel bestrijdt zonder de gezonde cellen te beschadigen.

Nieuwe hoop in de strijd tegen kanker

Kanker blijft terrein winnen in België en in de hele wereld. In ons land telt men meer dan 65.000 nieuwe kankergevallen per jaar² en dit cijfer zal volgens de WHO binnen 2 decennia met 70% gestegen zijn. Bepaalde kankers zijn relatief goed te behandelen met chemotherapie, targeted therapie en radiotherapie.

¹ Pooled Analysis of Long-Term Survival Data From Phase II and Phase III Trials of Ipilimumab in Unresectable or Metastatic Melanoma; Journal of Clinical Oncology (Impact Factor: 17.88). 02/2015; DOI: 10.1200/JCO.2014.56.2736

² <http://www.cancer.be/cancerenbelgique>

Maar tot kort was er weinig hoop bij andere vormen van kanker. Dit was zeker het geval bij melanoom of longkanker. Immunotherapie verandert dit alles. De eerste klinische resultaten bij andere kankers (hoofd en hals, blaas, lever...) geven hoop aan patiënten die waarschijnlijk in de toekomst van deze revolutionaire behandelingen kunnen gebruikmaken.

Uitgezaaid melanoom: een echte uitdaging

Uitgezaaid melanoom is de eerste vorm van kanker waarbij klinische studies in het domein van immunotherapie werden uitgevoerd en de resultaten zijn zeer veelbelovend.

Het belangrijkste voordeel van immunotherapie als kankerbehandeling is een grotere kans op overleving. De artsen en patiënten zijn vaak helemaal kansloos tegen uitgezaaid melanoom. Tot kort was de overlevingskans na 5 jaar ongeveer 10% en de mediane overlevingsduur één jaar of minder. Met de introductie van de eerste succesvolle immunotherapie (anti-CTLA-4, ipilimumab) ongeveer 10 jaar geleden weten we vandaag dat er een extra kans op langdurige remissie 3 jaar na de diagnose en langer kan worden bekomen bij 10 tot 15% van alle patiënten.³ Vandaag tonen de vroegtijdige resultaten uit klinische studies met tweedegeneratie immunotherapeutica (anti-PD-1, pembrolizumab) een verdere toename van de overlevingskans 1 jaar na de start van de behandeling met ongeveer 10-16%, wat de patiënten en hun familie opnieuw bijkomende hoop geeft.⁴ Momenteel zijn er meer dan 900 klinische studies opgestart die immunotherapie tegen verschillende kankers bestuderen.⁵

Hoe kanker te slim af zijn? De Ronde Tafel wil hierop een antwoord geven.

Om toegang voor Belgische patiënten tot deze revolutionaire therapieën te verzekeren en versnellen, zijn wetenschappelijke experts, vertegenwoordigers van patiëntenverenigingen en politici samen gekomen aan een Ronde Tafel in het Federaal Parlement over immunotherapie in de oncologie. In 2008 werd kanker een prioriteit in de volksgezondheid dankzij het Nationale Kankerplan. In 2015 is de strijd tegen kanker nog steeds een prioriteit in ons land. Prof. Baurain, oncoloog aan de UCL Bruxelles, verduidelijkt: *“Wij hebben beslist om deze Ronde Tafel te houden rond 3 belangrijke uitdagingen: het onderzoek voortzetten, toegang verzekering tot therapieën die echt werken en de ondersteuning na kanker versterken en uitbreiden. Door de weinige bijwerkingen van immunotherapie kunnen zij na kanker hun leven weer oppakken. We moeten ons aanpassen aan deze nieuwe realiteit waarmee immunotherapie ons confronteert.”* Ine Somers, Federaal Volksvertegenwoordiger en lid van de Commissie Volksgezondheid, voegt eraan toe: *“De strijd tegen kanker is een nationale prioriteit. Het evenement van vandaag brengt alle actoren uit de sectoren samen om de laatste doorbraken te bespreken en maatregelen te identificeren opdat Belgische patiënten toegang*

³ Pooled Analysis of Long-Term Survival Data From Phase II and Phase III Trials of Ipilimumab in Unresectable or Metastatic Melanoma; Journal of Clinical Oncology (Impact Factor: 17.88). 02/2015; DOI: 10.1200/JCO.2014.56.2736

⁴ Pembrolizumab versus Ipilimumab in Advanced Melanoma; N Engl J Med 2015; 372:2521-2532 June 25, 2015 DOI: 10.1056/NEJMoa1503093

⁵ American Cancer Society: Types of cancer immunotherapy

(<http://www.cancer.org/treatment/treatmentsandsideeffects/treatmenttypes/immunotherapy/immunotherapy-types>, accessed on June 16 2015)

zouden kunnen hebben tot deze behandelingen en we zo op lange termijn komen tot een duurzame gezondheidszorg.”

De tentoonstelling “kanker bestrijden in een andere dimensie”

Een dergelijk grote wetenschappelijke doorbraak verdient een tentoonstelling waarbij met digitale tabletten en infografieën de werking van immunotherapie wordt uitgelegd, en hoe het een effectieve behandeling is met weinig ernstige bijwerkingen voor de patiënt. Deze tentoonstelling herinnert ons eraan dat kanker kan evolueren doordat ons immuunsysteem niet in staat is om de kankercellen te vernietigen. Enkele patiënten, bij wie hun leven aan een zijden draadje hing, delen ook hun ervaring met immunotherapie mee en de nieuwe hoop die ze hierdoor hebben. De tentoonstelling blijft in de inkomhal van het Federaal Parlement tot en met 17 juli.

Voor meer informatie, contacteer: Margot Chapelle – 0477262078 – margot.chapelle@pr-ide.be